

har den med, er alt vundet!« Og — det var jo den samme ungdom, der som modne mænd skulde avgjøre og har avgjort kvindestemmerettens skjæbne!

I 1863 havde fru Collett mottat medaljen, »pro literis et artibus«, og nu paa denne sin hædersdag fik hun fortjenstmedaljen i guld. Samme aar utkom hendes samlede skrifter.

Godt for os kvinder er det at tænke paa, nu da hun er borte, at anerkjendelsen av hende dog kom, om den end kom sent. Der skulde styrke til at staa i og bære hvad hun gjorde alene gennem de mange aar, dobbelt vanskelig er det, naar man er kvinde, mangedobbelt svært, naar man, som professor Dietrichson sa til hende i sin hyldningstale hin kveld for 20 aar siden »er født med genialitetens stjerne paa sin pande«.

Camilla Collett levet endda i 2 aar efter sin store fest. Hun døde 6te mars 1895. Høitidelig var bisættelsen, og rik var blomsterfylden paa hendes kiste. Hendes lik sendtes til Stockholm og blev brændt der 14de mars.

Allerede samme aar vedtok »Norsk Kvindesaksforenings« bestyrelse et av fru Hildur Schirmer fremsat forslag om at reise Camilla Collett et mindesmerke. Til dette samlet kvinderne pengebidrag fra alle kanter av landet. Og den 31te mai 1911 avslørtes Gustav

Vigeland's smukke statue av hende i overvær av D' M. M. kong Haakon og dronning Maud og mange herværende høie autoriteter. Fru *Olaug Løken* hadde skrevet en vakker kantate, hvortil fru *Olga Bjelke-Andersen* hadde komponeret musiken. Kvindelige studenter holdt æresvagt under det norske flag, og »Kvindelige studenters sangforening« avsang kantaten. Frk. *Gina Krog* holdt festtalen, og fru *Hildur Schirmer* overleverte statuen til den norske stat. Statuen har faat en vakker plass i Slotsparken; omgitt av trær staar den der vis à vis Det kongelige slot. — Det er, saa vidt jeg vet, den første og eneste statue i verden, som er reist for en kvindesakskvinde.

Og vi andre kvinder som har tat arven op efter hende, vi glæder os over at vi har hende, den deilige kvinde der, midt iblandt os, manende os fremover, altid videre og videre.

Kristiania 6te januar 1913.

Fr. Mørck.

Paa Camilla Colletts Hundredeaars Fødselsdag d. 23. Januar 1913.

Vi beder vore Læsere tilgive, at vi ikke har bragt et straalende Ungdomsportrait af Camilla Collett, men et, hvori sjælelige Skuffelser og dyb Resignation giver Præget. Man faar Indtrykket af, at hun selv har fundet, at det Offer hun bragte — og var saa stolt af at have bragt, dog viste sig som et Fejlgreb, og at hun heller havde burdet følge sit Hjertes umiddelbare Anvisning.

Hvad vi derimod maa erkende er, at hendes Liv af Forsagelse maaske netop har gjort hende til det hun var: en Forkæmper for »Kvindernes Rettigheder«. Disse to Ords Sammenstilling skyldtes i Norge først og fremmest hende. Hun havde ikke lært det udefra, det var opstaaet i heede selv, nær af hendes lagttagelser, i Sammenlignen af det, der var udenfor, med det Frihedens Krav, der laa i hende selv. Hun har ikke alene kæmpet for Norges Kvinder, der forekommer os saa fremmelige i deres Krav, men det hun har lært dem er trængt videre ud gennem Verden. Lad da os Danske takke Camilla Collett paa denne Hundredeaarsdag for hendes Fødsel, for det hun har været for Kvinderne i Norden. At hun har lidt, har ikke været forgæves, og det Ideal for Kvinden hun saae saa mange Hindringor for, har nu faaet Sejrskransen, hvorfor kommende Slægter altid skal være hende Tak skyldig, og ikke mindst her i Danmark.

Johanne Münter.

Grundlovsændringen i vor Rigsdag.

Vore Dagblade har troligt bragt os nyt fra Folketinget, saa længe Forslaget til Grundlovsændringen blev drøftet der. Vi har fulgt Konsejlpræsidentens Indgivelse deraf i Folketinget d. 23. Oktober, den første Behandling der varede i 2 Dage, og hvor Regeringspartiets Ordfører erklærede Partiets mange Grunde til at slutte sig til Grundlovsændringen, vi har hørt hvorledes baade det Radikale Partis Ordfører samt Socialdemokratiets paa Partiets Vegne erklærede sig villige til at støtte Regeringen, og vi har den følgende Dag fulgt Højregruppernes Tagen Afstand fra Regeringsforslaget paa den eftertrykkeligste Maade. Den norske Politik har lært os, at Kvindernes Indlemmelse i Vælgerklassen har virket konservativt, og stolende herpaa, har Højre sluttet sig til de øvrige Partier i at ønske Kvinderne den parlamentariske Stemmeret. Vi haabede paa, at denne Velvillie skulde have Varighed, men uheldigvis har det sidste Valg i Norge nu vist et Omslag i mere frisindet Retning.

Vi beklager — alle vi Kvinder — at den første Plan for Valgretsforlagets Indtog i vort politiske Liv ikke blev overholdt. Vi Kvinder er saa vant til, at vor Sag bliver sammenlænket med andre Sager, saa vi næsten maa ansee os for at være spændte for en Vogn, som vi nu skal trække afsted. Havde Tanken om de to Tempi været overholdt, havde vi ligeoverfor Landstingets Sammensætning staaet frit. Nu er vor politiske Stemmeret afhængig af, at det fremtidige Landstings Valg skal udgaa fra Kommuneraadene i By og Land, det store splittende Spørgsmaal!

Vi er skolede baade i de hjemlige som ogsaa i de udenlandske Forhandlinger, saa vi tager Stemmeretten, uanseet hvad det skal koste det konservative Parti. Vi maa finde os i, at blive uglese af vore tidligere Venner og til vor Overraskelse finder vi, at mange af de højere Klasser Kvinder siger: »Nej, dette er for dyrt købt! hellere end at lægge os i Hænderne paa de Radikale og Socialisterne, vil vi vente med denne højt priste Kvindestemmeret og ikke købe den for saa kostbar en Pris!«

Underligt er det at se paa England. Premierministeren Asquith, truer nu med at ville trække sig tilbage fra Regeringen, om noget af de Forslag skulde blive gennemført, der giver end aldrig saa liden Stemmeret til Kvinderne! Han hviler ikke før han har frtaget Overhuset dets saalænge uomtvistede